

Internet bez hejtu

SCENARIUSZ DLA KLAS IV – VI
SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

Scenariusz dla klas IV – VI szkół podstawowych

Wstęp

Hejt, czyli internetowe obrażanie jest zjawiskiem często spotykanym. Jest obecny m.in. w komentarzach pod artykułami, w serwisach z memami i demotywatorami oraz w komentarzach pod filmami i zdjęciami. Specyficzną kategorią hejtu jest tzw. mowa nienawiści, która obraża osoby lub całe grupy ze względu na cechy przynajmniej częściowo od nich niezależne, takie jak rasa lub pochodzenie. Agresja werbalna, szczególnie odnosząca się do wyglądu czy zachowań młodych ludzi potrafi być dla nich szczególnie dotkliwym doświadczeniem, które powoduje wysoki poziom negatywnych emocji, jak wstyd, strach, poczucie braku akceptacji. Hejt i mowa nienawiści w sieci niosą za sobą konsekwencje nie tylko dla ofiar, ale także dla neutralnych odbiorców, czyli świadków, którzy oswajają się ze słowną przemocą w internecie. W kwestii obrażania w internecie kluczową kwestią jest rozważne reagowanie na to zjawisko. Reagować powinni wszyscy, zarówno ofiary, jak i świadkowie hejtu.

Scenariusz jest elementem projektu „Internet bez nienawiści”, który realizowany jest w ramach programu „Obywatele dla Demokracji”, finansowanego z Funduszy EOG. Operatorem Funduszy EOG w Polsce jest Fundacja im. Stefana Batorego.

Charakterystyka zajęć

Odbiorcy

Zajęcia przeznaczone są dla klas IV–VI szkół podstawowych.

Cel zajęć:

- uwrażliwienie młodych ludzi na problem obrażania w internecie,
- zapoznanie z pojęciami hejt i mowa nienawiści,
- zaprezentowanie metod radzenia sobie z internetowym hejtem.

Czas trwania:

Zajęcia przewidziane są na jedną godzinę dydaktyczną (45 min.).

Prowadzący:

Zajęcia mogą być prowadzone w ramach zajęć lekcyjnych lub pozalekcyjnych przez nauczycieli, pedagogów, studentów pedagogiki lub psychologii lub inne osoby mające kompetencje w pracy z młodzieżą.

Wymagana wiedza:

Prowadzący zajęcia powinien posiadać podstawowe kompetencje dotyczące korzystania z internetu, portali społecznościowych i komunikatorów. Przed przeprowadzeniem zajęć warto zapoznać się m.in. z artykułem *Mowa nienawiści w internecie w doświadczeniu polskiej młodzieży*, dostępnym online: <http://dzieckokrzywdzone.fdn.pl/vol-13-nr-2>.

Wymagany sprzęt:

Do przeprowadzenia zajęć potrzebny będzie sprzęt umożliwiający odtworzenie filmu *Dodaj znajomego* online z serwisu YouTube lub pobranego ze strony www.edukacja.fdn.pl. Może to być komputer podłączony do telewizora lub do projektor multimedialnego oraz głośników.

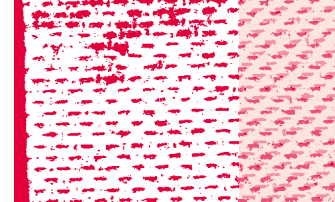
Potrzebne materiały:

- film *Dodaj znajomego*,
- ankiety ewaluacyjne,
- wydrukowane załączniki.

Ankieta ewaluacyjna dla uczestników, zaświadczenie dla prowadzącego:

Na zakończenie zajęć prowadzący rozdaje uczniom anonimową ankietę ewaluacyjną i prosi o jej wypełnienie (wzór ankiety na str. 17), można ją również pobrać z serwisu www.edukacja.fdn.pl. Przeprowadzenie ankiety nie jest obowiązkowe, ale pozwala zarówno prowadzącemu zajęcia, jak i autorom programu na zdobycie informacji dotyczących odbioru scenariusza zajęć przez ich uczestników i jego ewentualną modyfikację.

Po zrealizowaniu wszystkich zaplanowanych zajęć, prowadzący wypełnia formularz na stronie www.edukacja.fdn.pl. Na jego podstawie prowadzący otrzymuje e-mailem zaświadczenie o zrealizowaniu zajęć, przydatne w dokumentowaniu rozwoju zawodowego.

Przebieg zajęć

WSTĘP – 8 MINUT

Prowadzący pyta uczniów czy spotkali się kiedyś z określeniem hejt i czy wiedzą co to znaczy. Tłumaczy, że słowo hejt pochodzi od angielskiego słowa *hate*, co oznacza po polsku nienawiść.

Ważne, by z rozmowy z uczestnikami wyłoniła się definicja hejtu – obrażanie, znieważanie, wyzywanie innych osób w internecie.

Prowadzący pyta młodzież jak według nich może przejawiać się hejt, w jakiej postaci pojawia się w internecie. Istotne jest, by w odpowiedziach pojawiły się: komentarze (np. po artykułami), memy, GIF-y, zdjęcia, komiksy, filmy.

Prowadzący także pyta gdzie dokładnie można znaleźć hejt w internecie. Wśród odpowiedzi mogą pojawić się: serwisy społecznościowe (Facebook, Ask.fm, Youtube, nk.pl itp.), serwisy informacyjne, gry online, fora internetowe, komunikatory. Prowadzący podkreśla, że z hejtem można spotkać się właściwie wszędzie.

Prowadzący zwraca uwagę, że część wymienionych serwisów posiada ograniczenia wiekowe. Młode osoby powinny zapoznawać się z regulaminem i nie korzystać z serwisów, które nie są dla nich przeznaczone.

FILM DODAJ ZNAJOMEGO – 5 MINUT

Prowadzący zaprasza uczniów do obejrzenia filmu – historii Asi i Adama.

PRACA W GRUPACH – 15 MINUT

Prowadzący dzieli uczestników na dwuosobowe zespoły, rozdaje wszystkim załącznik nr 1 i prosi, aby odpowiedzieli na pytania. Następnie prosi wybrane zespoły o prezentację na forum grupy. Pozostali uczestnicy proszeni są o uzupełnianie wypowiedzi.

Pytanie 1:

Jak myślicie, co mogła poczuć Asia, kiedy Adam obraził ją na forum? Jak Wy poczulibyście się na jej miejscu?

Ważne, aby wśród odpowiedzi pojawiły się stwierdzenia:

- zrobiło jej się smutno, przykro;
- poczuła się niezrozumiana, odrzucona;
- zawstydzila się, pożałowała swojej wypowiedzi itp.

W podsumowaniu prowadzący podkreśla, że nawet jeden negatywny komentarz wystarczy, żeby komuś zrobiło się przykro i żeby pojawiły się trudne emocje.

Pytanie 2:

Adam nie umiał powtórzyć swoich komentarzy z sieci. Jak myślicie, dlaczego łatwiej jest obrazić kogoś w internecie niż w bezpośredniej rozmowie, twarzą w twarz?

Prowadzący podkreśla, że w internecie o wiele łatwiej jest obrażać innych, ponieważ nie możemy zobaczyć ich reakcji – nie widzimy, że swoim zachowaniem sprawiamy komuś przykrość. Internet daje również złudne poczucie anonimowości. W rezultacie piszemy rzeczy, których nigdy nie powiedzielibyśmy komuś w bezpośredniej rozmowie. Prowadzący podkreśla, że anonimowość w sieci jest mitem, ponieważ można ustalić, z którego urządzenia były pisane obraźliwe komentarze.

Pytanie 3:

Co mogła zrobić Asia w odpowiedzi na komentarz Adama?

Ważne, żeby wśród odpowiedzi pojawiły się:

- powiedzieć, że nie podoba jej się to, co Adam robi, np: Nie zgadzam się, żebyś tak do mnie pisał;
- zignorować komentarz – odpowiadanie hejtem na hejt może prowadzić do eskalacji konfliktu;
- zgłosić sprawę do administratora strony/portalu;
- poszukać wsparcia u osoby dorosłej.

Prowadzący podsumowuje, że chociaż może to być trudne, to bardzo ważne jest nie brać hejterskich komentarzy do siebie i nie rezygnować z bycia sobą i ze swoich zainteresowań. Hejt świadczy o hejterach, a nie o nas. Jeżeli padnie się ofiarą hejtu – dobrze jest poszukać wsparcia u osoby dorosłej – może to być rodzic, szkolny pedagog albo konsultant telefonu zaufania 116 111.

ZASADY ANTYHEJTOWE – 12 MINUT

Prowadzący proponuje grupie stworzenie katalogu zasad antyhejtowych. Pomogą one uniknąć przykrych sytuacji w sieci oraz pokażą jak reagować na hejt.

Prowadzący dzieli uczestników na cztero- lub pięcioosobowe grupy. Każdy z zespołów otrzymuje 4 zasady antyhejtowe w formie rozsypanki (załączniki nr 2-11). Zadaniem uczestników jest jak najszybsze ułożenie otrzymanych słów w zdania.

Następnie każdy z zespołów czyta jedną z zasad, aż do momentu przeczytania wszystkich. Prowadzący pyta uczestników czy przychodzą im do głowy jeszcze jakieś reguły, które można dodać do tych poznanych na zajęciach.

ZASADY – ROZSYPANKI

- 1.** Nie odpowiadaj na hejterski komentarz pod wpływem chwili.
- 2.** Jeżeli bardzo się złościš, napisz odpowiedź, a potem weź głęboki oddech i ją skasuj.
- 3.** Nie odpowiadaj agresją na agresję.
- 4.** Nie przesyłaj hejterskich komentarzy dalej.
- 5.** Jeżeli możesz, kasuj nienawistne komentarze.
- 6.** Zgłaszaj hejt korzystając z opcji dostępnych w serwisach internetowych.

- 7.** Odróżniaj hejt od konstruktywnej krytyki.
  - 8.** Gdy coś Ci się nie podoba, wyraż to kulturalnie.
  - 9.** Nie rezygnuj z tego, co robisz, myślisz i mówisz tylko ze względu na hejterów.
  - 10.** Jeżeli nie możesz poradzić sobie z hejterem, zgłoś to osobie zaufanej lub zadzwoń do telefonu zaufania 116 111.
-

PODSUMOWANIE – 5 MINUT

Prowadzący informuje uczniów, że w razie jakichkolwiek problemów związanych z hejtem i przemocą rówieśniczą w sieci mogą skorzystać z pomocy Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111.

Następnie dziękuje im za udział w zajęciach i prosi o wypełnienie krótkiej ankiety ewaluacyjnej (Załącznik nr 12).

Jak mogła się poczuć Asia, kiedy Adam obraził ją na forum?

Jak mógł poczuć się Adam, kiedy okazało się, że Asia to dziewczyna, którą obrażał w sieci?

Dlaczego Adamowi trudno było powtórzyć swoje komentarze z internetu?

---

wpływem

pod

na

chwili.

komentarz

hejterski

1. Nie odpowiadaj

złośćcisz, i a się

weź

bardzo

głęboki

skasuj.

2. Jeżeli

potem

oddech

napisz

odpowiedź,

ją

agresję.

na

3. Nie

agresją

odpowiadaj

hejterskich

dalej.

przesyłaj

4. Nie

komentarzy

możesz,

kasuj

komentarze.

nienawistne

5. Jeżeli

6. Zgłaszaj

opcji

z

w

serwisach

korzystając

hejt

dostępnych

internetowych.

krytyki.

hejt

konstruktywnej

od

7. Odróżniaj

to

coś

się

wyraż

8. Gdy

Ci

podoba,

kulturalnie.

nie

tego,

i

z

ze

myślisz

tylko

rezygnuj

9. Nie

mówisz

robisz,

na

względu

hejterów.

co

sobie

do

z

nie

hejterem,

osobie

poradzić

zaufanej

zgłoś

lub

możesz

telefonu

zadzwoń

10. Jeżeli

to

116 111.

zaufania

Zakreśl właściwą odpowiedź	tak	trochę	nie
Czy zajęcia Ci się podobały?			
Czy dowiedziałas/ -eś się czegoś nowego?			
Czy wykorzystasz to, czego się nauczyłaś/ -eś?			

Zakreśl właściwą odpowiedź	tak	trochę	nie
Czy zajęcia Ci się podobały?			
Czy dowiedziałas/ -eś się czegoś nowego?			
Czy wykorzystasz to, czego się nauczyłaś/ -eś?			

FUNDACJA DAJEMY DZIECIOM SIŁĘ

ul. Walecznych 59
03-926 Warszawa
tel. 22 616 16 69

e-mail: biuro@fdds.pl

www.fdds.pl

**FUNDACJA
DAJEMY
DZIECIOM
SIŁĘ**

Copyright 2016 Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Opracowanie: Maciej Kępka, Ewa Dziemidowicz

Konsultacja: Łukasz Wojtasik

Korekta i redakcja: Sylwia Romańczak

Grafika i skład: Ewa Brejnakowska-Jończyk, www.ewa-bj.pl